

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

A határozat száma: Pfv.I.20.651/2018/10.

A tanács tagjai: . Harter Mária a tanács elnöke

. Varga Edit előadó bíró

. Szabolcsi-Varga Krisztina bíró

A felperesek: I.rendű felperes neves
II.rendű felperes neve
(I. és II. rendű felperesek címe)
III.rendű felperes neve
(III. rendű felperes címe)

A felperesek képviselője: a II. rendű felperes
az I. és a III. rendű felperesekért

Az alperes: alperes neve
(alperes címe)

Az alperes képviselője:
Ügyvédi Iroda
(ügyvédi iroda címe;
ügyintéző: Dr. Máté Szabolcs ügyvéd)

A per tárgya: végrehajtás megszüntetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:
az alperes

A másodfokú bíróság és a jogerős határozat száma:
Törvényszék
3.Pf.20.993/2017/5.

Az elsőfokú bíróság és határozatának száma:
Járásbíróság
11.P.20.876/2016/8.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az I. rendű felperes adós és az alperesi jogelőd hitelező között 2008. április 7-én „vállalkozói devizaalapú kölcsönszerződés” megnevezésű megállapodás jött létre 169.860 CHF-nek megfelelő, de legfeljebb 25 millió forint összegű kölcsön folyósítására. A II. és a III. rendű felperesek a szerződést készfizető kezesként írták alá, a szerződés alapján 2008. április 9-én közokiratba foglalt tartozáselismerés készült. A felperesek fizetési késedelme miatt az alperes jogelődje a szerződést 2012. október 30-án kelt, közokiratba foglalt nyilatkozatával felmondta és a közjegyzőnél

végrehajtási záradék kibocsátását kezdeményezte.

- [2] A végrehajtási záradék kibocsátása előtt, 2013. február 15-én létrejött a felek között a „kölsönszerződés 2. számú módosítása” elnevezésű megállapodás, amely a fennálló tartozás összegét forintban rögzítette és a visszafizetési kötelezettséget is átütemezte, azzal, hogy ha a módosított kötelezettséget az adósok megfizetik, a kölsönszerződésből fennálló tartozás teljesítettnek minősül. A felek ezt a megállapodást is közjegyzői okiratba foglalták. A megállapodásra tekintettel az alperes jogelődje az időközben megindult végrehajtás szünetelését kérte a végrehajtótól.

A kereset és az alperes védekezése

- [3] A felperesek keresete az ellenük folyó végrehajtás megszüntetésére irányult. Álláspontjuk szerint a követelés a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (régi Hpt.) általános előírásainak és a fogyasztókra vonatkozó rendelkezéseinek megsértése miatt érvényesen nem jött létre.
- [4] Az alperes jogelődjének érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az első- és a másodfokú ítélet

- [5] Az elsőfokú bíróság ítéletével elutasította a keresetet, a felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság azonban az ítéletet megváltoztatva megszüntette a végrehajtást. A másodfokú bíróság a fellebbezésben kifejtett felperesi érvelés alapján azzal indokolta a döntését, hogy a 2013. február 15-i megállapodással „gyakorlatilag új szerződés jött létre” (jogerős ítélet 3. oldal negyedik bekezdés), mellyel a szerződő felek „lényegében módosították” az eredeti szerződést (jogerős ítélet 4. oldal első bekezdés), s mivel az alperes jogelődje a tartozás egy részét elengedte, a hitelt forintosította és átütemezte, az eredeti megállapodás alapján a végrehajtási záradék kibocsátása jogszerűen már nem volt kérhető.

A felülvizsgálati kérelem és az ellenkérelem

- [6] A jogerős ítélet ellen felülvizsgálattal élő alperesi jogelőd annak hatályon kívül helyezését és a kereset elutasítását kérte. Érvelése szerint a másodfokú bíróság a tényállást részben iratellenesen állapította meg és tévesen értékelte, érdemi döntése emiatt jogszabálysértő és téves. Arra hivatkozott, hogy a másodfokú bíróság a „2. számú módosítás” értelmezése során figyelmen kívül hagyta, miszerint az alperesi jogelőd valójában a hátralékos összegre vonatkozó fizetési kedvezményt biztosított, melynek hatálya a módosításban foglaltak maradéktalan teljesítésének feltételétől függött. Mivel a felperesek a módosítás szerinti, könnyített fizetést sem teljesítették, mulasztásuk a módosítás tekintetében bontó feltételként működött, és az alapszerződéshez való visszatérést eredményezte, azzal, hogy a teljesített befizetések „a felhalmozódott késedelmes összegek rendezésére fordítódtak.” A „2. számú módosítás” ilyen módon nem új szerződés, csupán a meglévő felperesi tartozásra vonatkozó fizetési könnyítés volt, a szerződés módosítással nem érintett rendelkezései változatlanul hatályban maradtak. Mivel a felperesek a módosítás szerinti fizetési kötelezettségüket sem teljesítették, a módosítás hatálya megszűnt, a kedvezményt a felperesek elvesztették, kötelezettségeikre a továbbiakban az alapszerződés volt az irányadó. Nézete szerint a másodfokú bíróság ellentétes értelmezése téves és iratellenes, ami a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen és logikátlan mérlegelésének eredménye, ez pedig az érdemi döntés jogellenességét eredményezi. Bejelentette, hogy a jogerős ítélet meghozatalát követően az alperes oldalán jogutódlás (beolvadás) következett be.
- [7] A felperesek felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

Hangsúlyozták, hogy a 2. számú szerződésmódosítás önálló szerződés, amit a felek szerződési „minősége” és az új közokirat készítése is alátámaszt. Az alapszerződést az alperesi jogelőd 2012 októberében kelt azonnali hatályú felmondása megszüntette, ezért annak módosítása kizárt, a 2. számú módosítás csak önálló szerződés lehetett. Rámutattak, hogy a módosításban az I. rendű felperes már természetes személyként szerepel, így a szerződés fogyasztási szerződéssé alakult és forint alapúvá vált, azt a felek közokiratba is foglalták. Megjegyezték: a közjegyző nem készítette volna el az újabb közokiratot, ha tudomása van az eredeti szerződés alapján indított végrehajtásról. Felhívták a figyelmet a 2. számú módosítás „kettős elszámolására”, mely szerint az alperes jogelődje a teljesítéseket továbbra is befogadta, ám azokat az alapszerződés adat- és feltételrendszerében, „rossz adós” minősítéssel, nézetük szerint számszakilag is tévesen számolta el. Hangsúlyozták azt is, hogy teljesítési szándékuk fennáll.

- [8] Érveltek azzal is, hogy az alperes jogelődje a fellebbezési eljárásban tanúsított passzivitásával, a fellebbezési ellenkérelem előterjesztésének elmulasztásával nem egyeztethető össze a felülvizsgálati kérelem benyújtása: elmulasztott perbeli cselekmény pótlására ilyen módon nincs lehetőség, az alperesi jogelőd magatartása a Pp. 2. §-ában foglaltakat is sérti. A másodfokú bíróság kifejezetten tájékoztatta az alperes jogelődjét az álláspontjáról, azonban az alperesi jogelőd arra sem nyilatkozatot, sem indítványt nem tett, ráutaló magatartással elfogadta a várható ítéletet.
- [9] Kifejtették: mivel az alapszerződés 2012 októberében felmondással megszűnt, a rendelkezéseit fenntartó „2. számú módosítás” - mint e vonatkozásban lehetetlen feltétel - részlegesen érvénytelen. Hangsúlyozták, hogy a „2. számú módosítás” nem tartalmazott bontó feltételt, a közokirat közvetlen végrehajtásra utaló rendelkezése pedig felülírta az alperes által vissza nem vont végrehajtási záradékokat. Az alperes jogelődje a 2013-ban megindított végrehajtást ennek ellenére úgy folytatta 2016-ban, mintha az új okiratok nem is jöttek volna létre, megsértve ezzel a Ptk-ban foglalt együttműködési kötelezettséget.
- [10] Nézetük szerint a felülvizsgálati kérelem több ponton ellentétes a „2. számú módosítás” rendelkezéseivel, jóllehet nem volt akadálya a módosítás felülvizsgálati kérelem szerinti megfogalmazásának, különös tekintettel arra, hogy az alperes jogelődje a szerződéskötéskor sajátos „erőpozícióban” járt el.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [11] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [12] A felülvizsgálati kérelem kapcsán a Kúriának a „2. számú módosítás”-t kellett értékelnie abból a szempontból, hogy az új szerződésnek minősül-e vagy a 2008. április 7-i szerződés módosításának.
- [13] A felülvizsgálattal támadott jogerős ítéletében a másodfokú bíróság a bizonyítékok mérlegelése alapján tényként azt állapította meg, hogy a felperesek nem a 2008. április 7-én kelt alapszerződés, hanem a „2. számú módosítás” szerint tartoznak az alperesnek. A Pp. 270. § (2) bekezdésében és a 275. § (3) bekezdésében foglaltak együttes értelmezése alapján felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok felülmérlegelésének nincs helye, kivéve, ha a mérlegelés során jogszabálysértés történt, a bíróság mérlegelési tevékenysége a rendelkezésre álló bizonyítékokkal vagy az alapvető logikai szabályokkal nyilvánvalóan és kirívóan ellentétes volt. A perbeli esetben ilyen szabálysértés a másodfokú bíróság részéről nem történt: okszerű mérlegeléssel következtetett arra, hogy a „2. számú módosítás” nem hagyható figyelmen kívül a felek közti jogviszony megítélésekor, azonban a jogerős ítélet indokai pontosításra szorulnak a következők szerint:

- [14] Ahogyan arra a Kúria a jelen határozat [5] pontjában utalt: a másodfokú bíróság ítélete 3. oldalának negyedik bekezdésében a „2. számú módosítást” új szerződésnek, míg a 4. oldal első bekezdésében szerződésmódosításnak nevezte, e két minősítés egyidejű alkalmazása azonban kizárt. A Kúria a „2. számú módosítás”-t megnevezése szerint, az eredeti kölcsönszerződés módosításának tekintette, amely az eredeti szerződés 5. pontjának helyébe lépő, a felek jogviszonyára a továbbiakban irányadó rendelkezéseket tartalmazott. Helytálló az az érvelés, mely szerint a felmondás folytán megszűnt szerződés módosítására nincs lehetőség, a felmondás visszavonására pedig nem került sor, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rég. Ptk.) 218. § (3) bekezdése értelmében azonban a szerződésmódosítás az előírt alakszerűségek megtartása nélkül is érvényes lehet, ha az annak megfelelő tényleges állapot a felek egyező akaratából létrejött. Az adott esetben nem volt kétséges, hogy a felek 2013. február 15. után (a „2. számú módosítás” aláírását követően) a módosításban foglaltaknak megfelelően jártak el: a felmondás ellenére a felperesek a „2. számú módosítás”-nak megfelelően teljesítettek, az alperes pedig elfogadta a teljesítéseket. Az ilyen kondíciókkal létrehozott „2. számú megállapodás” az alperes felmondását a felek akkori szándékainak megfelelően annullálta, a felek a felmondáson közös megegyezéssel „túlléptek”, és a módosításban foglalt változtatásokkal az eredeti szerződést továbbra is fenntartották. Rámutat a Kúria, hogy az alperesi értelmezés, mely szerint a módosító rendelkezések hatályát a felek a felperesi teljesítés feltételéhez kötötték, a „2. számú módosítás” rendelkezéseiből nem vezethető le, az ezzel érvelő alperes maga sem jelölte meg a módosítás erre vonatkozó rendelkezését.
- [15] A rendelkezésre álló bizonyítékok alátámasztják, hogy a „2. számú megállapodás” aláírásával szerződésmódosítás történt. A felperesek helyesen tulajdonítottak jelentőséget annak, hogy a „2. számú módosítást” is közokiratba foglalták, ez ugyanis arra utal, hogy az alperes végrehajtásra alkalmas - záradékolható - okiratra tartott igényt, fizetési halasztás esetén új közokirat kiállítására nem lett volna szükség. A módosításként való értékelés mellett szól az alperesi jogelődnek a végrehajtóhoz intézett 2012. december 21-i keltű levele, melynek 1. és 10. pontja kifejezetten utal arra, hogy nem szűnik meg a felek kölcsönszerződése. Ugyancsak a módosító jelleget erősíti a végrehajtóhoz 2013. március 1-jei keltezéssel írott alperesi levél, melyben a megállapodásra figyelemmel az alperesi jogelőd a végrehajtás szüneteltetését kérte. Az alperesi képviselő 2016. szeptember 16-ai tárgyalási jegyzőkönyvbe foglalt nyilatkozata, mely szerint a „felmondást gyakorlatilag fizetési felszólításnak tekintették”, szintén azt bizonyítja, hogy az alapszerződést maga az alperes is fennállónak tekintette.
- [16] Megjegyzi a Kúria, hogy az alperesi pozícióban a felülvizsgálat ideje alatt bekövetkezett és a Pfv.9. sorszámú beadványban bejelentett - a Pfv.2. sorszámú végzéshez képest további - jogutódlások megállapítására nem volt lehetőség, mert a Pp. 366. § értelmében a végrehajtás megszüntetése iránti pert a végrehajtást kérő ellen kell megindítani, ebben a pozícióban pedig a végrehajtási eljárásban nem történt változás. Az alperes személyében bekövetkezett további változásokat egyébként sem a jelenlegi, hanem egy korábbi - közbenső - jogutód jelentette be, a közbenső jogutód pedig az őt követő további - a jelenlegi - jogutód nevében nem tehetett nyilatkozatot. Mindezekre tekintettel a felülvizsgálati eljárás lefolytatásának az alperesi oldalon bekövetkező további változásokhoz kötődő eljárásjogi akadálya nem volt.
- [17] Helyes értelmezés szerint tehát a kölcsönszerződés nem szűnt meg, azt a módosított feltételekkel a felek továbbra is fenntartották, a jogviszonyt megszüntető hatályos felmondás hiányában viszont a végrehajtás elrendelésének és folytatásának nincs helye.
- [18] Mivel jogszabálysértés vagy a bizonyítékok felülmérlegelésére okot adó, kirívó mérlegelési hiba nem történt, a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése értelmében hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [19] Az alperes felülvizsgálati kérelme nem volt eredményes, ezért a Pp. 270. § (1) bekezdésén keresztül érvényesülő Pp. 78. § (1) bekezdése alapján viseli az általa lerótt felülvizsgálati eljárási illetéket és a felülvizsgálattal felmerült költségeit. A felpereseknek a felülvizsgálati eljárásban elszámolható költségük nem keletkezett, ezért arról a Kúriának rendelkeznie nem kellett.

Budapest, 2019. április 10.

Dr. Harter Mária s.k. a tanács elnöke, dr. Varga Edit s.k. előadó bíró, dr. Szabolcsi-Varga Krisztina s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

BB

bírószági ügyintéző